

N° 501
02.10.2025 р.

Паперова копія
електронного документа

СЕКРЕТАРІАТ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33
E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 21661556

Голові громадської організації
«Товариство угорської культури
Закарпаття»

Василю БРЕНЗОВИЧУ

вул. Православна набережна, б. 5,
м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000

Шановний Василю Івановичу!

На Ваше звернення від 17.07.2025 № 746 до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) щодо сприяння у встановленні обставин смерті громадянина України, мешканця міста Берегово Закарпатської області Йозефа (Йосипа) Шебештєня, якого 14.06.2025 було мобілізовано до лав Збройних Сил України, а 06.07.2025 він помер у закладі охорони здоров'я, повідомляємо.

Правові засади діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) визначені Конституцією України (стаття 101) і Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини».

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

В умовах воєнного стану пріоритетними напрямками парламентського контролю та першочерговими для Уповноваженого є питання додержання конституційних прав і свобод громадян України при проведенні призову громадян на військову службу під час мобілізації, подальшому проходженні військової служби, а також відсічі і стримуванні збройної агресії проти України.

Стосовно питань додержання прав громадян під час проведення заходів мобілізації, надання відстрочки та бронювання громадян, медичного огляду, проведення оповіщення громадян та їх доставлення до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП) постійно проводяться робочі зустрічі та наради представників Офісу Омбудсмена, Міністерства оборони України (далі – Міноборони), військового командування, органів прокуратури, міністерств, відомств, обласних державних та військових адміністрацій.

Випадки обмеження свободи та смерті військовозобов'язаних громадян, інформація про які надходить до Секретаріату Уповноваженого, перебувають на постійному контролі Уповноваженого. Зокрема, за ініціативними повідомленнями

Офісу Омбудсмана, правоохоронними органами розпочато кримінальні провадження за випадками настання смерті, завдання тілесних ушкоджень та перевищення повноважень службовими особами щодо військовозобов'язаних осіб при проведенні призову під час мобілізації та проходженні військової служби.

Потрібно зазначити, що згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» діяльність Уповноваженого доповнює існуючі засоби захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина, не відміняє їх і не тягне перегляду компетенції державних органів, які забезпечують захист і поновлення порушених прав і свобод.

Відповідно до статті 38 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) органами досудового розслідування є органи, що здійснюють досудове слідство і дізнання.

Враховуючи суспільний резонанс, викликаний смертю військовослужбовця Йозефа (Йосипа) Шебештеня, у межах здійснення парламентського контролю, на підставі статті 101 Конституції України та статей 13, 17, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» було надіслано запити та листи до уповноважених органів щодо реагування за цим фактом.

Відповідно до інформації, що надійшла від Міноборони, громадянин України Шебештеня Йосип Йосипович, 1979 року народження (SHEBESHTEN YOSYP – згідно з аббревіатурою паспорта громадянина України для виїзду за кордон), у червні 2025 року був призваний на військову службу під час мобілізації Ужгородським районним ТЦК та СП та відправлений для її подальшого проходження до однієї з військових частин Збройних Сил України (далі – ЗСУ).

Повідомлено, що військовослужбовець ЗСУ солдат Шебештеня Й.Й. 18.06.2025 самовільно залишив військову частину, про причини та підстави такого вчинку не повідомив. 24.06.2025 Шебештеня Й.Й. особисто з'явився до відділення екстреної невідкладної допомоги Берегівської центральної районної лікарні, де був госпіталізований. Незважаючи на надану медичну допомогу, 06.07.2025 зафіксовано смерть військовослужбовця внаслідок захворювання, причини смерті Шебештеня Й.Й. не пов'язані з вчиненням протиправних дій, а також з ушкодженнями внаслідок воєнних операцій.

За інформацією Міноборони, за результатами проведеної перевірки не встановлено ознак порушень прав громадянина України Шебештеня Й.Й. як під час проведення заходів мобілізації та призову на військову службу, так і під час безпосереднього проходження ним військової служби у складі ЗСУ.

Висловлюючи щире співчуття рідним загиблого військовослужбовця, з метою об'єктивного висвітлення обставин його смерті, Командуванням Сухопутних військ ЗСУ оприлюднено офіційну позицію щодо вказаної події, за змістом якої підтверджено, що Шебештеня Йосип Йосипович дійсно був громадянином України, мобілізованим на законних підставах та, будучи військовослужбовцем, самовільно залишив розташування військової частини. Причиною смерті військовослужбовця, згідно з висновком судово-медичної експертизи, стало захворювання, без ознак тілесних ушкоджень, які могли би свідчити про насильство. Командуванням Сухопутних військ ЗСУ закликала утриматися від поширення недостовірної інформації щодо вказаної трагічної події.

Ужгородський зональний відділ Військової служби правопорядку поінформував, що з метою встановлення причин та умов настання смерті військовослужбовця військової частини А1556 солдата Шебештєня Й.Й. проводилась перевірка, матеріали якої з метою сприяння органам досудового розслідування скеровано до Шостого слідчого відділу (з дислокацією у м. Ужгороді) Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у м. Львові.

Відповідно до інформації, наданої на запит Спеціалізованою прокуратурою у сфері оборони Західного регіону, 10.07.2025 Закарпатською спеціалізованою прокуратурою у сфері оборони Західного регіону до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесено відомості за № 42025072210000188 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною п'ятою статті 426-1 Кримінального кодексу України, за фактом можливого перевищення влади службовими особами Ужгородського РТЦК та СП, військової частини А1556 при проходженні Шебештєнем Й.Й. військової служби. Досудове розслідування у зазначеному кримінальному провадженні здійснюється слідчими Шостого слідчого відділу (з дислокацією у м. Ужгороді) Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Львові. Нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням у цьому кримінальному провадженні здійснюється прокурорами Закарпатської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Західного регіону. Досудове розслідування триває, вживаються вичерпні заходи з метою забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і прийняття за його результатами законного та обґрунтованого рішення.

З урахуванням викладеного та вимог статей 36, 40 КПК України, згідно з якими прокурор, слідчий, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог цього Кодексу, є самостійними у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється, а органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові та інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення прокурора, наразі відсутні підстави для застосування інших заходів у межах повноважень Уповноваженого за фактом смерті Шебештєня Й.Й.

З повагою
Керівник Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини

Іван ВЕРВЕЙКО

Журавська Любов, Почерпайло Андрій 299 74 08

Згідно з оригіналом
 Головний спеціаліст
 відділу документального
 забезпечення

В. В. Пересенко

26.08.2025

